

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Vtrum Angelus meruerit suam beatitudinem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

fectionis in intellectu angelico sit quasi materialis dispositio ad illam beatitudinem, vñ simul ex intellectu angeli procedit operatio duplex. Vñ ratione unionis ad verbum, quã. videt res in verbo. Alia ratione speciei intelligibilis, qua informatur, qua videt res in propria natura; nec etiam in una harum operationum debilitatur per attentionem ad alteram, sed magis confortatur, cum vnã sit ratio alterius, sicut imago rei vnã confortatur dum vnã in actu occulto exteriori actio. n. beatitudinis in beatis est ratio cuiuslibet alterius actio in eis inueniente.

Et per hoc patet responsio ad primum. Secundum concedimus, quia exemplum illud non est conueniens.

AD TERTIVM dicendum, quod potentia intellectiva angeli non terminatur ad duos actus secundum idem, sed secundum diuersas species, quibus ad actum ordinatur.

AD QVARTVM Dicendum, quod inter actum & obiectum nihil cadit medium, sicut species cadit media inter intellectum & eius actum, unde non est simile.

ARTICVLVS VIII.

Verum angelus meruerit suam beatitudinem.

Circa tertium sic proceditur. Videtur quod angelus non meruerit suam beatitudinem. Quid enim dicitur beatum, perfectum est: quod autem meretur, est adhuc imperfectum: sed non potest idem esse simul perfectum & imperfectum: ergo non potest angelus mereri beatitudinem, dum habet eam.

¶ 2. Pra. Angelus beatus est comprehensibilis autem meretur, nisi uiator. Si dicatur, quod in primo instanti quo beatus fuit angelus, beatitudinem meruit. Contra, ergo simul fuit uiator & comprehensibilis, quod falsum est, cum hoc sit solus Christi.

¶ 3. Pra. Beatitudo, secundum Philosophum, in actu consistit, sed in actu perfecto: & similiter meritum in actu, sed imperfecto: non autem potuit esse quod actus angeli simul esset perfectus & imperfectus, ergo non potuit esse, quod simul esset beatus & beatitudinem meruerit.

SED CONTRA. Beatitudo a nulla pura creatura habetur sine merito, cum habet primum ratione: sed angelus non potuit eam mereri, nisi in primo instanti, quo beatus fuit, quia ante non habuit gratiam, ut quidam ponunt, & sic mereri non potuit, ergo in primo instanti suae beatitudinis ea meruit.

RESPON. Dicendum, quod de conditione angeli triplex est positio. Quidam enim posuerunt quod angelus in primo instanti suae creationis fuit beatus: sed hoc videtur inconueniens, quia pari ratione alij a primo instanti fuissent miseri, quod etiam quidam dicunt, sed absurdum est, & condempnatum. Alij vero dicunt, quod fuerunt conditioni in gratia omnes & in ea quidam perseverantes beatitudinem meruerunt: alij uero contra eam agentes, facti sunt miseri, & haec opinio nihil difficultatis habet, unde prece exteriis mihi magis placet. Tertij vero dicunt, quod fuerunt creati angeli in puris naturalibus, & quibusdam conuersis ad verbum simul collata est gratia & beatitudo: & hi diuiduntur in tres uias. Quidam enim dicunt, quod nunquam beatitudinem meruerunt: sed hoc non uidetur competere nisi soli Christo, qui est filius naturalis, ut haec redit ad diuinam fruitionem sine merito habeat. Alij vero dicunt quod mererent eam ex operibus, quae circa nos agunt: & hoc est non videtur conueniens, ut meritum sequatur premium, cum magis meritum sit dispositio ad premium. Tertij vero dicunt quod

A in primo instanti beatitudinem meruerunt ex hoc ipso, quod ad verbum conuersi sunt: & haec opinio inter has tres probabilior est. Vnde ad eius euidentiam sciendum est, quod meritum se habet ad premium, sicut motus ad terminum, & sicut fieri ad factum esse. In his autem quae successiue fiunt, prius est fieri quam factum esse. In his vero quae sunt subito, simul est fieri & factum esse, sicut simul acriluminatur, & illuminatus est, & simul res creatur, & creata est. Cuius ratio est, quia instans illud in quo primo aliquid factum est, est terminus temporis praecedentis, in quo non erat: & sic aliquid de aliqua proprietate illius temporis retinetur, quantum potest dici quod ante hoc instans res ista non fuit. Et quomodo in his quae per modum successiuum fiunt, fieri attribuitur temporis praecedenti, in momentaneis tamen actionibus fieri non potest attribui, nisi ipsi instanti primo, quod diuidit inter esse & non esse rei. Vnde quomodo in omnibus alijs instantibus sequentibus possit dici, quod hoc factum non est, non tamen potest dici quod fiat & factum est nisi est in primo. Similiter dico quod in primo d instanti, quo mens angelica conuersa est ad uerbi fruitionem, & beata quidem erat ratione perfectae fruitionis, quasi in facto esse existens, beatitudinem merebatur in hoc, quod conuertebatur ad uerbum, non praexistente beatitudinis perfectione, sed quasi existens in ipso fieri beatitudinis: sed postmodum mens angeli est tunc beata, & non beatitudinem meretur. Similiter est de contritione, quia in eodem instanti est terminus preparationis ad gratiam, & gratiae infusio.

B AD PRIMUM ergo dicendum, quod non oportet ponere idem simul esse perfectum & imperfectum: sed idem simul esse perfectum & terminum imperfectionis, vel nunc primo esse perfectum.

AD SECUNDVM dicendum, quod angelus meretur ut uiator, non quasi distans a termino, sed ut in termino uice existens.

AD TERTIVM dicendum sicut ad primum.

ARTICVLVS IX.

Verum angelus moueatur in instanti.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur quod angelus moueatur in instanti. Sicut enim dicitur in libro de intelligentiis, in motu angeli magnitudo spacij distantiam non operatur: sed propter distantiam quae facit magnitudo spacij, contingit quod aliquid non equidistans ad primum & distans, ergo angelus a quo cito ad distans & primum peruenit, sed ob rationem mouet in instanti, ergo angelus in instanti mouetur.

¶ 2. Pra. Sicut se habet mobile diuisibile ad motum diuisibilem successiuum, ita se habet mobile indiuisibile ad motum indiuisibilem & instantaneum: sed corpus quod est mobile diuisibile mouet successiue in re diuisibili, ergo angelus quod non est mobile indiuisibile ex hoc quod caret quantitate, mouet subito, uel in instanti.

¶ 3. Pra. Aristoteles 4. Physicorum probat, quod si aliquid moueretur in uacuo, moueretur in instanti, propter hoc, quod medium mobili non resistit: sed sicut uacuum non resistit corpori in motu, ita nec aliquid plenum ipsi angelo, ergo angelus mouetur in instanti.

SED CONTRA est, quod dicit Augustinus super Genesim ad litteram, quod Deus mouet creaturam spiritualem per tempus: angelus autem est creatura spiritualis, ergo mouetur per tempus, & non in instanti.

RESPON. Dicendum, quod in omni motu oportet

D.44.

p. q. 62. ar. 1. o. & 2. d. ii. q. 2. ar. 3.

8th. com. 10.

id. q. ar. i. o.

D.160.

p. q. 62. ar. 1. o. & 2. d. ii. q. 2. ar. 3.

Tex. com. 7.